

Izhaja vsak četrtek
na velja s poštnino vred
na v Mariboru s pošljin-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Doležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sabee naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kako se nemški in magjarski turkoljubi bo- jijo povešanja Avstrije z Bosno in Herce- govino.

Slavna naša vojska je hrabro pobila turške zverine, rešila ubogo kristijansko rajo izpod turškega jarma, više 1 milijonu beguncev pomagala vrniti se v očetnjava, Avstriji pa zavarovala južno mejo in cesarstvo povešala z 2 deželama, z velevažno Bosno in Hercegovino. To pa sedaj nemškim ustavovernim liberalcem ni po volji, še menje pa magjarskim turkoljubom. Jihovi poslanci v Budimpeštu in v Beču so sklenili pismo do cesarja, v katerem tirjajo, naj se naša vojska takoj iz Bosne in Hercegovine skliče nazaj in deželi vsaj s časom turškemu sultanu lepo uredjeni zopet vrnote! Goropadna zaslepljenost. Po tem takem bi ti gospodje avstrijsko cesarstvo radi napravili za zaveznico mohamedanske Turčije, naše vojake pa za policaje in žandarje turškega sultana, ki bi temu pomagali kristijane tlačiti, mučiti in umarjati! To se je naposled nemškim poslancem samim preveč zazdelo in so pismo popravili tako, da v njem le močno obžaljujejo zasedenje Bosne in Hercegovine in cesarja prosijo, naj svoje oči obrne na velike stiske in dače, pod katerimi ljudstvo vzdihuje, naj ozir vzeme na veliko bojazen in strah, ki se je narodov (?) lotil, ko so slišali, da nas bode zasedenje turških dežel strašno veliko denarja stalo in da bo naša politika od sedanje na drugo pot krenola. O tem pismu do cesarja so na Dunaji v državnem zboru pretečene dni razpravljali; 22 nemških ustavovercev se je zanj govoriti oglasilo. Konservativni Nemci in Slovani so jim pa samo 4 govornike nasproti postavili, to pa same korenjake, ki so turkoljubno mijavkanje ustavovercev neusmiljeno šibali, klestili in sekali. Najtehtniših udarcev dobili so od grofa Hohenwarta, ki je zopet pokazal, da bi on bil najsposobniši mož za avstrijskega ministra. Rekel je: „močno obžalovati je, da ustavoverni poslanci, namesto da bi se po zgledu sosednih državnikov veselili, če domača vojska težavno deo po sijajnih

zmagah slavno dokonča in očetnjava pomnoži, se hudo čemerijo in vse podvzetje grajajo. Turčijo rešiti ni naša reč pa tudi mogoče to več ni, turška država razpada mi pa smo dolžni, da tukaj svoje koristi, svoje meje zavarujemo in v ta namen bilo je treba zasesti Bosno in Hercegovino. Tukaj druga ni nič obžalovati, kakor da je minister Andrassy predolgo odlagal in si v Berolinskem shodu dal nalog marširati v Bosno, do česar je Avstrija itak imela pravico in jej ni trebalo drugih vlad za privoljenje prositi. Ustavoverci tožijo, da ne zmoremo stroškov, ki so za obsedenje turških dežel potrebni. Tak ugovor je čudovita drznost iz ust poslancev, ki so 80 milijonov vzeli iz državne blagajnice v podporo „firm“, ki so po znanem „krahu“ žugale propasti! Sedaj se isti gospodje branijo cesarju jednako svoto dati za varnost Avstrije, za povešanje cesarstva! Varčnost je že dobra, a na pravem mestu mora biti, sedanje gospodarstvene stiske in visokih dač ni kriva Bosna, ampak ustavoverni liberalci, ki nam toliko let že nesrečno gospodarijo. Naposled: kaj hočete pri cesarju z pismom, katero na koncu veli: „bojimo se, strah nas je“? Kaj hočejo svitli cesar z vašim „strahom“ začeti? Ne, takega pisma ne pošljite cesarju, raztrgajte pismo, sestavite drugo, v katerem mu obljubite svojo udanost in podporo!“ (Dobro, in živahna pohvala.)

Proti ustavovercem govoril je še knez Alojz Liechtenstein, prav izvrstno in zanimivo, potem še poljski poslanec Groholski, vendar nam Slovincem in vsem Slovanom najbolj iz srca besedoval je pa moravski poslanec Fanderlik. Med drugim je rekel sledeče: „mi Slovani smo davno želeli, naj bi naša vojska zasela Bosno in Hercegovino. Zasedenje turških dežel nam je prav, čeravno imamo marsikaj proti temu, kako se je vršilo. Slovani tudi gorko želimo, da ovi deželi pri Avstriji ostanete; ali vi, gospodje ustavoverci, vi nečete tega, vi ne privoščite Bosne in Hercegovine Avstriji, to pa iz sovrašva do Slovanov (oho, oho! na levice). Gospodje, ne tajijte vendar tega! Iz sovrašva do Slovanov, iz strahu pred Slovani nečete Bosne in

Hercegovine. Kajti vi se bojite, da nebi zasedenje ovih slovanskih dežel konec storilo vašemu stranarskemu gospodstvu, ki vam je več, kakor blagor cesarstva! (mrmranje, oho! na levici.) Vi se hudujete nad Andrassyjem, da vam ustavoverne pravice krba, ker vas ni dovoljenja prosil za marširanje v Bosno. Dobro, če vam je res mar za te pravice, tedaj pa morate v pismu do cesarja tirjati, naj ali Andrassyju ministerstvo vzamejo, ali pa državni zbor razpustijo in nove volitve razpišejo. Ali tega se ne upate tirjati, ker sprevidate, kako bi pri volitvah grozno propali. Izvoljeni bi bili celo drugi možje! Tega se bojite, to je tisti strah, ki se iz vašega pisma glasi! Ko bi mi Slovani dnes cesarju hteli pismo doposlati, bi v njem rekli: Izvrši, gospod, kar si pričel, in da Te v početem delu nihče ne moti, posluži se svoje ustavne pravice (t. j. razpusti državni zbor) in se obrni (v novih volitvah) do svojih zvestih narodov!“ (dobro, živahna pohvala in slava).

Ustavoverni govorniki so skušali ugovarjati in svojo pismo braniti, pa očitvidno borno in slabo. Najboljši jihovi poslanci molčijo, drugi pa res nedostojno besedujejo, zlasti poslanec Paher je neslano udrihal po Slovanih, po avstrijski vojski in še celo cesarjevo potovanje v Dalmaciji mu ni bilo prav tako, da ga uže liberalni judovski listi grajajo. Oficirji in vojaki so pa gotovo močno razžaljeni, ako jih vojske željne „sabljarje“ imenuje, ki so hteli na turških glavah poskusiti nove puške in kanone! Ubogi slovanski begunci so mu le „lenuhasta druhal“. Dosti, tako turkoljubno razsajanje bo ustavovercem naposled vendar vrat zavilo. Bržčas je to zadnje pismo ustavovernega nemško-liberalnega državnega zbora dunajskega do svitlega cesarja, ovo pismo je očitna spoved, da so z svojo politično modrostjo pri kraju! Prišli bodo za njimi drugi možje, ki se ne bodo povekšanja cesarstva bali. Nova in Bog daj boljša doba se bliža našej lepej pa žalibog toliko let vsled liberalnega gospodstva nesrečnej Avstriji! In ko bi nam Bosna in Hercegovina nič druga ne dali, kakor konec ustavovernemu in magjarskemu gospodstvu v Avstriji, zadovoljni smo, dosti je!

Gospodarske stvari.

Ktere sadne sorte bi se morale pri nas najbolj saditi in gleštati.

M. II. Drugo sadje so kutine, nešplji, breskve in marelice, ki so le bolj vrtnarjem priporočati. Breskve sicer po naših vinogradih marsiktero leto kaj lepo obrodé in so izvrsten, okusen in sočen sad, ki zasluži, da se zasaja in glešta. Naj se koščice ne zametujejo, ampak nabirajo in jeseni na primernih mestih semtertje tudi po vinogradu v zemljo položé. Spomladi poženó in že prvo leto naredijo za meter in več visoka drevesca, ki jih gre koj prvo leto okulirati.

Breskva ljubi rahlo pa ne premastno zemljo. V taki hitro konec vzame, zlasti nevaren breskvi je smolotok in neka bolezen na listju, vsled ktere se vse listje nekakošna viha in košmerli in slednjič posuši. Vse priporočbe vredno sadje je nadalje kostanj, kterege so na spodnjem Štajerskem celi gozdi. Sad se precej dobro v denar speča. Drevo postane ogromne velikosti, rodi skoraj vsako leto in daje tudi dober les za sodarje. Želeti bi bilo in na vse strani priporočati, da se ta izvrsten sad ne prepušča celo samemu sebi, ampak se bolj glešta, posebno da se iz debelega, dobrega domačega semena mlado drevje zareja. Morebiti bi kazalo z debelimi laškimi maroni poskusiti. Samo treba je zapomniti, da kostanjevo seme kalivno moč kmalu zgubi. Najvarnejše je tedaj brž z drevesa seme v zemljo položiti, kder ga pa gre posebno mišjega zoba varovati. Tudi požlahtnovati se manj dobre sorte morejo z cepljenjem kakor drugo sadunosno drevje. Izvrstni sad in krasno drevo posebno pa dragoceni les za mizarje daje oreh. Svetovati je toraj, da ga naši kmetovavci bolj v čišlih imajo in ga na primernih prostorih pridno zasajajo. Zadnja leta se orehova drevesa semtertje pogosto podirajo in panji na žage prodajajo, kder se zrežejo in vsakovrstnim lesnim rokodelcem prodajajo. Drevo vzraste visoko in košato, pod njim drugi sadeži ne storé radi, zato je pa oreh posebno za take prostore, na kterih kaj drugega prida nič ne stori. Ali preganjati to izvrstno drevo pač ne gre, kakor nekteri semtertje nasvetujejo. Vse od tega drevesa je za porabo, celo zelene lupine sadne dajejo znano rujavo barvo z katero se les semtertje barva. Listje je dobra nastelj, sad je sam na sebi okusen, daje izvrstno olje in les se drago prodaja. Seveda drevesa z drobičkim in kakor kamen trdim sadom ne kaže zaplojati in širiti. Zdaj prestopimo k najbolj imenitnemu sadju namreč k peščnatemu sadju to je k jabelkam in gruškam, ki naj obilnejši obrodek dajejo in toraj zaslužijo, da kmetovavec posebno skrb na nje obrača. To sadje najbolje stori po solnčnatih brežulkih, pa semtertje tudi po bolj osojnih krajih in travnikih, če le niso premočvirnati in slani preveč podvrženi. Včasih v osajah stoječe drevo zoper slano bolje izhaja, kakor na solnčnem mestu rastoče, ker pozneje cvete. Po travnikih naj se sadna drevesa le bolj po krajih sadé, ker sicer košnje mrve preveč ovirajo, ali pa v prav širokih vrstah. Ob njivah sadna drevesa zasajati ne kaže preveč, ker je pri nas vreme preveč vlažno in mokro. Kdor bi ga pa vendar hotel morda ob njivah zasajati, ta bi moral gledati na to, da posajeno drevje na kvišku raste in da se njegovi vrhi ne košaté preveč. Ravno to velja tudi o drevesnih nasadih ob cestah in potih, kder je navada ob njih sadno drevje zasajati. Vendar pa gre o ti stvari naše mnenje tje, da pravimo: dokler je po naših sadovnjakih še toliko praznih prostorov, da med drevjem lahko celi ška-